

7.6.1. Inleiding

In dit hoofdstuk hebben we het over contacten met de kinesitherapeut, thuisverpleegkunde, voorzieningen voor bejaarden, de diëtist en arbeidsgeneeskundige diensten tijdens het afgelopen jaar. Ook contacten met beoefenaars van alternatieve geneeskunde komen aan bod.

De rol van de kinesitherapeut in de behandeling van een groot aantal aandoeningen van het bewegingsstelsel is onmiskenbaar. De meeste kinesitherapeuten werken in ziekenhuizen, centra voor rehabilitatie en revalidatie, instellingen voor langdurige en chronische zieken of bejaardentehuizen. Een aanzienlijk aantal kinesitherapeuten is niet verbonden aan zo'n instelling maar heeft een zelfstandige praktijk.

Thuisverpleging is een discipline die de jongste jaren fel in belang is toegenomen, mede door het streven naar steeds kortere hospitalisatieperiodes en het toenemend belang van daghospitalisaties. Het gaat hier zowel om activiteiten van georganiseerde diensten (bv Wit-Gele Kruis, Landsbond van Socialistische Mutualiteiten) als om zelfstandige verpleegkundigen die samenwerken met één of meerdere artsen.

Veel bejaarden willen zo lang mogelijk op een bevredigende wijze in het vertrouwde huis blijven wonen. Om dit mogelijk te maken kunnen zij gebruik maken van een aantal diensten : gezins- of bejaardenhulp, poetshulp (privé of van een dienst bejaardenhulp), warme maaltijden, hulp van een dagcentrum of andere voorzieningen. Het gebruik van deze diensten in het afgelopen jaar werd nagevraagd bij alle zestig-plussers. Bejaarden die op het moment van de bevraging in een rusthuis of rust- en verzorgingstehuis verbleven, werden ook bevraagd maar werden niet in de analyse opgenomen.

De taken van de diëtist zijn nogal uiteenlopend, zoals het vertalen van de dieetvoorschriften van de arts in recepten en menu's, advies verstrekken voor de samenstelling van menu's, het geven van voorlichting e.d. Meestal zijn diëtisten tewerkgesteld in ziekenhuizen, bejaardentehuizen, rust- en verzorgingsinstellingen. Sommige werken echter ook privé of bv. in associatie met een huisartsengroepspraktijk.

Krachtens de wet is iedere werkgever, zowel in de private als de openbare sector, verplicht om, ofwel een bedrijfsgeneeskundige dienst op te richten, ofwel zich aan te sluiten bij een interbedrijfsgeneeskundige dienst. De opdrachten van een arbeidsgeneeskundige dienst zijn wettelijk vastgelegd in het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming en omvatten het opsporen van afwijkingen bij werknemers, het opsporen en verwijderen van gezondheidsbedreigende arbeidsfactoren en het geven van gezondheidsondersteunende adviezen voor de werksituatie, zowel naar de werkgever als de werknemer toe.

Alternatieve geneeswijzen zijn duidelijk in. In een recente enquête bij 1000 Belgen gaf maar liefst 42% aan ooit zijn toevlucht genomen te hebben tot een alternatieve geneeswijze. Recent keurde de ministerraad een wetsontwerp goed over de registratie van niet-conventionele geneeswijzen, waarbij in een eerste fase aan homeopathie, osteopathie, chiropraxie en acupunctuur gedacht werd. De indicatoren die in deze rapportering worden voorgesteld zijn de proportie personen in de bevolking die het afgelopen jaar een contact had met een alternatief genezer (beperkt tot de beoefenaars van de 4 hierboven vermelde alternatieve geneeswijzen) en de relatieve verdeling van deze contacten naargelang de soort alternatieve geneeswijze : homeopathie, osteopathie of chiropraxie (samengenomen in 1 categorie omdat de ondervraagde personen niet steeds het onderscheid kunnen maken) en contacten met de acupuncturist. Een laatste indicator geeft het percentage personen aan die de afgelopen 2 weken homeopatische geneesmiddelen gebruikten.

7.6.2. België

7.6.2.1. Contact met de kinesitherapeut tijdens het afgelopen jaar (pc02\$01)

15% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een kinesitherapeut. Dit is vaker het geval voor vrouwen (18%) dan voor mannen (12%). Het verschil is significant na standaardisatie voor leeftijd (zie tabel 7.6.1). Het percentage van de bevolking dat tijdens een periode van één jaar de kinesitherapeut raadpleegt stijgt in functie van de leeftijd. In de leeftijdsgroep boven de 65 jaar gaat het om 31% van de bevolking.

Bespreking in functie van een aantal basisvariabelen

De kans om het afgelopen jaar contact gehad te hebben met een kinesitherapeut stijgt licht naargelang de inkomensklasse. De verschillen zijn echter vrij klein en niet significant. Een associatie met rookgewoonten wordt niet aangetoond. Personen die aangeven dat ze zich niet gezond voelen geven vaker aan een kinesitherapeut gecontacteerd te hebben tijdens het afgelopen jaar dan diegenen die zich gezond voelen : 23% tegenover 13%. Ook na standaardisatie voor leeftijd en geslacht is het verschil sterk significant. Er is een significant verband met het rapporteren van een chronische aandoening van het bewegingsstelsel (OR 2,2). Een matige beperking van de lichamelijke activiteit verhoogt de kans op het contact met de kinesitherapeut in lichte mate (OR 1,5). Bij een zware beperking is deze kans een stuk groter (OR 2,6). In Vlaanderen is de kans om een contact te hebben met een kinesitherapeut iets groter dan in de andere 2 gewesten. Dit verschil is niet significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht maar wel significant als we de verschillen in chronische morbiditeit tussen de regio's in rekening brengen.

Tabel 7.6.1 Personen die het afgelopen jaar contact hadden met een kinesitherapeut (in % van de bevolking), gestandaardiseerd voor leeftijd en geslacht, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B.I.
GESLACHT	Man	11,9	(10,5-13,2)
	Vrouw	17,5	(16,0-19,0)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	14,0	(9,2-18,9)
	Lager	12,6	(9,7-15,4)
	Lager secundair	14,0	(11,7-16,3)
	Hoger secundair	14,8	(12,9-16,7)
	Hoger	16,6	(14,5-18,6)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	12,3	(9,0-15,6)
	20.000-30.000	13,7	(11,5-15,8)
	30.000-40.000	15,1	(13,1-17,1)
	40.000-60.000	15,7	(13,8-17,5)
	>60.000	16,4	(13,2-19,5)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	13,5	(12,1-14,8)
	Zeer slecht tot redelijk	25,8	(22,8-28,9)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	15,9	(14,0-17,7)
	Vroeger gerookt	19,9	(16,9-23,0)
	Matige roker (<20)	16,7	(14,0-19,5)
	Zware roker	15,1	(10,9-19,4)
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	15,4	(13,9-16,9)
	Brussels Gewest	14,9	(13,0-16,7)
	Waals Gewest	13,2	(11,6-14,8)

7.6.2.2. Contact met thuisverpleging tijdens het afgelopen jaar (pc02\$07)

In totaal geeft 3,2% van de bevolking aan het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op een thuisverpleegkundige. Er is geen verschil tussen mannen en vrouwen maar er zijn wel belangrijke verschillen in functie van de leeftijd. In de leeftijdsgroepen jonger dan 65 jaar gaat het om minder dan 5% van de bevolking, in de leeftijdsgroep van 65 tot 74 jaar om 10%, bij de 75-plussers bedraagt dit percentage 17%.

Bespreking in functie van een aantal basisvariabelen

Zowel uit de ruwe als uit de voor leeftijd en geslacht gestandaardiseerde cijfers (zie tabel 7.6.2) zien we dat het gebruik van thuisverpleging verhoogt naarmate het opleidings-/inkomensniveau lager is. Behalve het verschil tussen de laagste en de hoogste opleidingsklasse zijn de verschillen echter niet significant. Wanneer we trouwens in een logistisch regressie rekening houden met verschillen in chronische morbiditeit tussen lagere en hogere socio-economische klassen blijkt het gebruik van diensten voor thuisverpleegkunde geen verband te tonen met de opleidings- en inkomensklasse. Subjectieve gezondheid hangt sterk samen met contacten met thuisverpleegkundigen : zij die zich gezond voelen rapporteren een contact met een thuisverpleegkundige in het afgelopen jaar in 2% van de gevallen. Bij diegenen die aangeven zich niet gezond te voelen bedraagt dit percentage 9%. Het verschil is na standaardisatie voor leeftijd en geslacht sterk significant. In het Waals Gewest doen mensen het vaakst een beroep op een dienst voor thuisverpleging. In Brussel is het percentage het laagst. Het verschil tussen Wallonië en Vlaanderen verdwijnt in een multivariate analyse waarbij we ook rekening houden met chronische morbiditeit. Specifieke chronische ziekten die samengaan met een hoger gebruik van diensten voor thuisverpleging konden niet aangetoond worden, maar personen met meerdere chronische ziekten maken wel meer gebruik van thuisverpleegkundigen dan mensen zonder chronische ziekte (OR 2,2). Een matige beperking in lichamelijke activiteit is geen significante predictor voor een verhoogde kans op het gebruik van een dienst thuisverpleging. Een zware beperking in lichamelijke activiteit is dit wel (OR 2,3).

Tabel 7.6.2 Personen die een beroep deed op een dienst thuisverpleging in het afgelopen jaar (in % van de bevolking), gestandaardiseerd voor leeftijd en geslacht, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B .I.
GESLACHT	Man	3,2	(2,5- 4,0)
	Vrouw	4,1	(3,2- 4,9)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	7,5	(4,1-10,9)
	Lager	4,7	(2,8- 6,7)
	Lager secundair	4,3	(3,0- 5,5)
	Hoger secundair	3,2	(2,1- 4,2)
	Hoger	2,8	(1,7- 3,8)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	4,8	(2,8- 6,8)
	20.000-30.000	4,6	(3,3- 5,9)
	30.000-40.000	4,5	(3,3- 5,6)
	40.000-60.000	2,9	(1,9- 3,9)
	>60.000	1,9	(,7- 3,1)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	2,2	(1,6- 2,9)
	Zeer slecht tot redelijk	8,0	(6,2- 9,8)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	3,5	(2,6- 4,4)
	Vroeger gerookt	4,1	(2,6- 5,6)
	Matige roker (<20)	3,5	(1,9- 5,0)
	Zware roker	5,4	(2,7- 8,0)
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	3,3	(2,5- 4,0)
	Brussels Gewest	2,3	(1,5- 3,1)
	Waals Gewest	4,9	(3,8- 6,0)

7.6.2.3. Gebruik van diensten of voorzieningen door zestigplussers het afgelopen jaar (pc_old)

In de leeftijdsgroep 60 jaar en ouder geeft 24 % van de bevolking die niet in een rusthuis of verzorgingsinstelling verblijft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep gedaan te hebben op één of andere dienst voor bejaardenhulp. Hierbij is ook privé poetshulp inbegrepen. Vrouwen doen over het algemeen meer een beroep op voorzieningen voor bejaarden dan mannen : 27% tegenover 20%. Dit percentage stijgt ook in functie van de leeftijd. Beneden de 70 jaar gaat het om minder dan 20% van de bevolking, bij de 85-plussers bedraagt het meer dan 60%.

Het gebruik van voorzieningen voor bejaarden is hoger in de hogere socio-economische klassen maar dit is vooral omdat deze veel vaker gebruik maken van privé poetshulp.

In tabel 7.6.3 worden de cijfers voor mannen en vrouwen voorgesteld naargelang de aard van de voorziening

Tabel 7.6.3 *Zestigplussers die een beroep doen op een dienst of voorziening voor bejaarden (in % van totaal) naargelang de aard van de voorziening, Gezondheidsenquête, België, 1997*

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Poetshulp (privé)	11,7%	14,8%	13,4%
Poetshulp (dienst bejaardenhulp)	2,8%	7,6%	5,5%
Gezins- of bejaardenhulp	2,4%	5,7%	4,3%
Warme maaltijden	2,7%	3,5%	3,1%
Hulp van een dagcentrum	0,2%	0,4%	0,3%
Andere dienst voor bejaardenhulp	2,2%	1,6%	1,9%
Totaal	988	1233	2221

7.6.2.3.1 Privé poetshulp

15% van de vrouwen en 12% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op privé poetshulp. Dit percentage is relatief laag (8%) in de leeftijdsgroep 60-64 jaar maar bedraagt 27% bij de 85-plussers. Niet verwonderlijk is een duidelijke toename van het gebruik maken van privé poetshulp in functie van opleiding en het inkomen : in de hoogste inkomensklasse gaat het om 39% van de 60-plussers.

7.6.2.3.2 Poetshulp (dienst bejaardenhulp)

8% van de vrouwen en 3% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op poetshulp van een dienst bejaardenhulp. Het gebruik maken van poetshulp van een dienst bejaardenhulp stijgt licht met een dalende opleiding. Enkel in de 2 laagste opleidingsklassen en bij personen met een equivalent inkomen van het huishouden tussen de 20.000 en 30.000 BF is het percentage personen dat een beroep doet op een poetshulp door een dienst bejaardenhulp groter dan het percentage personen dat gebruik maakt van privé poetshulp. Daar waar het gebruik van een privé poetshulp meer ingeburgerd is in Wallonië dan in Vlaanderen (17% t.o.v. 11%) blijken Vlamingen iets meer van een poetsdienst bejaardenhulp gebruik te maken dan Walen : 7% t.o.v. 4%. De cijfers voor Brussel liggen tussen de twee in : 15% maakt gebruik van privé poetshulp, 5% van poetshulp via een dienst bejaardenhulp.

7.6.2.3.3 Gezins- of bejaardenhulp

6% van de vrouwen en 2% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op een dienst gezins- of bejaardenhulp. Bij personen beneden de 80 jaar gaat het om minder dan 4% van de bevolking. In de leeftijdsgroep 80-84 jaar om 13% van de bevolking. Bij de 85-plussers bedraagt dit percentage 17%. Het aantal personen dat een beroep doet op deze voorziening is vooral klein in de hoogste opleidingsklasse (minder dan 2%) en de hoogste inkomensklasse (minder dan 1%).

7.6.2.3.4 Warme maaltijden

4% van de vrouwen en 3% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op warme maaltijden aan huis. Het percentage stijgt in functie van de leeftijd maar dit is minder duidelijk dan bij poetshulp en gezins- en bejaardenhulp. Het gebruik maken van warme maaltijden aan huis komt nauwelijks voor in de hoogst opleidingsklasse (slecht 0.3%). Een verband met inkomen kan niet teruggevonden worden. In het Brussels Gewest wordt van deze voorziening vaker gebruik gemaakt dan in Vlaanderen en Wallonië : 6% tegenover 3% in de 2 andere regio's.

7.6.2.4. Contact met de diëtist het afgelopen jaar (pc02\$02)

Het percentage personen dat aangeeft het afgelopen jaar een diëtist te hebben geraadpleegd bedraagt 1,7%. Bij vrouwen gaat het om 3% van de bevolking, bij mannen om 1%. Het percentage is het hoogst in de leeftijdsgroepen tussen 45 en 64 jaar waar het tussen de 2 en 3 % bedraagt..

7.6.2.5. Contact met arbeidsgeneeskundige diensten (pc02\$09)

17% van de werknemers en ambtenaren geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een arbeidsgeneeskundige dienst. Bij mannen bedraagt dit percentage 18%, bij vrouwen 16%. Het percentage is het hoogst in de leeftijdsgroep 35-44 jaar (22%). Het percentage werknemers en ambtenaren die een contact met een arbeidsgeneeskundige dienst aangeven tijdens het afgelopen jaar bedraagt 20% in het Waals Gewest, 16% in het Vlaams Gewest en 12 % in het Brussels Gewest.

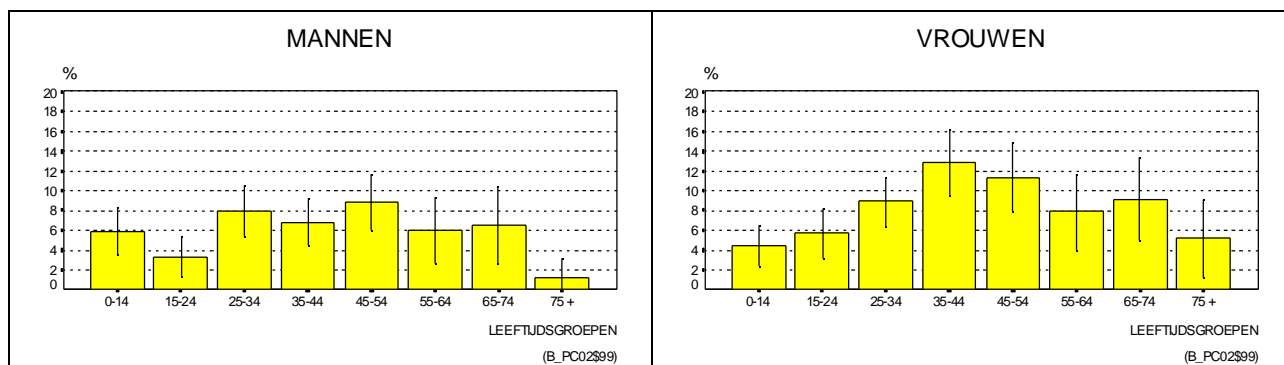
7.6.2.6. Alternatieve geneeskunde (pc\$99, pc_alt)

Bijna 8% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een homeopaat, osteopaat, chiropractor of acupuncturist. Bij vrouwen gaat het om 9%, bij mannen om 7% van de bevolking. Dit verschil is significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.4). Afgezien van het lage percentage in de oudste leeftijdsgroep zijn de verschillen in functie van de leeftijd bij mannen niet zeer duidelijk. Bij vrouwen is het percentage dat aangeeft in het afgelopen jaar een alternatieve genezer te hebben gecontacteerd het hoogst in de leeftijdsgroep 35-45 jaar waar het 13% van alle vrouwen bedraagt (zie figuur 7.6.2).

In 45% van de contacten gaat het om een contact met een homeopaat, in 41% met een chiropractor of osteopaat, in 14% met een acupuncturist. Mannen gaan iets vaker naar de chiropractor of osteopaat, vrouwen raadplegen relatief frekwenter de acupuncturist.

Iets meer dan anderhalf percent van de bevolking geeft aan de afgelopen 2 weken homeopathische geneesmiddelen te hebben gebruikt. Dit percentage is het hoogst in de leeftijdsgroep 65-74 jaar waar het 5% bedraagt.

Figuur 7.6.1 Personen die het afgelopen jaar contact had met een beoefenaar van de alternatieve geneeskunde (homeopaat, osteopaat, chiropractor, acupuncturist) (in % van totale bevolking) volgens leeftijd en geslacht, Gezondheidsenquête, België, 1998

Bespreking in functie van een aantal basiskennmerken

De proportie personen die het afgelopen jaar een contact hadden met een alternatief genezer stijgt sterk in functie van de opleidings- en inkomensklasse : in de laagste opleidings- en inkomensklasse is het respectievelijk 3 en 4%, in de hoogste respectievelijk 11% en 10%. De verschillen blijven significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.4). Het percentage personen die het afgelopen jaar een contact had met een beoefenaar van de alternatieve geneeskunde is significant hoger bij vroegere rokers dan bij rokers en personen die nooit hebben gerookt. Vooral het verschil met zware rokers is groot : 12% van de vroegere rokers hebben het afgelopen jaar een contact gehad met een alternatief genezer; bij rokers is dit slechts 4%. Er is geen verschil naargelang het gewest. Er is wel een significant verband tussen het contacteren van een alternatief genezer en het hebben van een aandoening van het bewegingsstelsel. Mensen met een hart- of vaataandoening contacteren daarentegen minder vlug een alternatief genezer dan diegenen die dit niet rapporteren.

Tabel 7.6.4 Personen die een contact aangeven met een alternatief genezer tijdens het afgelopen jaar (in % van totaal), Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B. I.
GESLACHT	Man	6,2	(5,2- 7,1)
	Vrouw	8,3	(7,2- 9,4)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	2,0	(,2- 3,9)
	Lager	3,2	(1,8- 4,6)
	Lager secundair	5,5	(3,9- 7,0)
	Hoger secundair	5,6	(4,5- 6,8)
	Hoger	11,4	(9,7-13,0)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	3,8	(2,0- 5,7)
	20.000-30.000	5,6	(4,2- 7,1)
	30.000-40.000	6,1	(4,7- 7,5)
	40.000-60.000	8,7	(7,2-10,2)
	>60.000	8,7	(6,4-11,1)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	7,1	(6,1- 8,1)
	Zeer slecht tot redelijk	11,3	(9,0-13,6)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	8,4	(7,0- 9,8)
	Vroeger gerookt	12,2	(9,8-14,6)
	Matige roker (<20)	6,7	(4,8- 8,5)
	Zware roker	2,8	(1,3- 4,3)
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	7,0	(5,9- 8,0)
	Brussels Gewest	8,3	(6,9- 9,7)
	Waals Gewest	7,3	(6,2- 8,5)

7.6.3. Het Vlaams Gewest

7.6.3.1. Contact met de kinesitherapeut tijdens het afgelopen jaar (pc02\$01)

16% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een kinesitherapeut. Dit is vaker het geval voor vrouwen (19%) dan voor mannen (13%). Het verschil is significant na standaardisatie voor leeftijd (zie tabel 7.6.5). Het percentage van de bevolking dat tijdens een periode van één jaar de kinesitherapeut raadpleegt stijgt in functie van de leeftijd. In de leeftijdsgroep boven de 75 jaar gaat het om 26% van de bevolking.

Bespreking in functie van een aantal basisvariabelen

De kans om het afgelopen jaar contact gehad te hebben met een kinesitherapeut vertoont in het Vlaams Gewest geen samenhang met opleiding of inkomen. Dit blijkt uit de ruwe cijfers en wordt bevestigd na standaardisatie voor leeftijd en geslacht. Ook een associatie met rookgewoonten wordt niet aangetoond. Personen die aangeven dat ze zich niet gezond voelen geven vaker aan een kinesitherapeut gecontacteerd te hebben tijdens het afgelopen jaar dan diegenen die zich gezond voelen : 33% tegenover 14%. Ook na standaardisatie voor leeftijd en geslacht is het verschil sterk significant. Er is een significant verband met het rapporteren van een chronische aandoening van het bewegingsstelsel (OR 2,3). Een matige beperking van de lichamelijke activiteit verhoogt de kans op het contact met de kinesitherapeut niet. Bij een zware beperking is dit wel het geval (OR 3,3).

Tabel 7.6.5 Personen die het afgelopen jaar contact hadden met een kinesitherapeut (in % van de bevolking), gestandaardiseerd voor leeftijd en geslacht, Vlaams Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B. I.
GESLACHT	Man	12,5	(10,6-14,4)
	Vrouw	18,3	(16,0-20,5)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	20,6	(14,1-27,1)
	Lager	14,3	(9,2-19,3)
	Lager secundair	14,8	(11,3-18,2)
	Hoger secundair	14,8	(12,2-17,5)
	Hoger	18,8	(15,3-22,3)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	21,7	(13,8-29,5)
	20.000-30.000	14,7	(11,3-18,1)
	30.000-40.000	15,5	(12,6-18,4)
	40.000-60.000	15,7	(13,0-18,4)
	>60.000	16,3	(11,7-20,8)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	13,7	(11,8-15,5)
	Zeer slecht tot redelijk	30,3	(25,2-35,5)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	17,4	(14,6-20,2)
	Vroeger gerookt	21,2	(16,7-25,7)
	Matige roker (<20)	18,2	(14,6-21,8)
	Zware roker	17,0	(10,6-23,4)

7.6.3.2. Contact met thuisverpleging tijdens het afgelopen jaar (pc02\$07)

In totaal geeft 2,6% van de bevolking in het Vlaams Gewest aan het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op een thuisverpleegkundige. Er is geen significant verschil tussen mannen en vrouwen maar er zijn wel belangrijke verschillen in functie van de leeftijd. In de leeftijdsgroepen jonger dan 65 jaar gaat het om minder dan 3% van de bevolking, in de leeftijdsgroep van 65 tot 74 jaar om 9%, bij de 75-plussers bedraagt dit percentage 15%.

Bespreking in functie van een aantal basisvariabelen

Een duidelijke samenhang tussen contact met thuisverpleging en onderwijs- en opleidingsniveau wordt niet waargenomen. Wel is het percentage dat een contact aangeeft met een thuisverpleegkundige dienst het afgelopen jaar vrij hoog in de laagste opleidingsklasse (15%) maar het gaat hier wel om een kleine groep personen en het verschil met de hoogste opleidingsklasse is zelfs niet significant. Subjectieve gezondheid hangt sterk samen met contacten met thuisverpleegkundigen : zij die zich gezond voelen rapporteren een contact met een thuisverpleegkundige in het afgelopen jaar in 1% van de gevallen. Bij diegenen die aangeven zich niet gezond te voelen bedraagt dit percentage 9%. Het verschil is na standaardisatie voor leeftijd en geslacht sterk significant (zie tabel 7.6.6). Specifieke chronische ziekten die samengaan met een hoger gebruik van diensten voor thuisverpleging konden niet aangetoond worden, maar personen met meerdere chronische ziekten maken wel meer gebruik van thuisverpleegkundigen dan mensen zonder chronische ziekte (OR 4,0). Noch een matige beperking noch een zware beperking in lichamelijke activiteit zijn in het Vlaams Gewest een significante predictor voor een verhoogde kans op het gebruik van een dienst thuisverpleging.

Tabel 7.6.6 Personen die een beroep deed op een dienst thuisverpleging in het afgelopen jaar (in % van de bevolking), gestandaardiseerd voor leeftijd en geslacht, Vlaams Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B. I.
GESLACHT	Man	2,9	(1,9- 4,0)
	Vrouw	3,6	(2,4- 4,7)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	11,0	(4,9-17,0)
	Lager	2,8	(1,2- 4,4)
	Lager secundair	3,9	(2,2- 5,7)
	Hoger secundair	2,3	(1,1- 3,5)
	Hoger	3,4	(1,5- 5,3)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	3,4	(1,0- 5,9)
	20.000-30.000	3,4	(1,7- 5,0)
	30.000-40.000	4,6	(3,0- 6,3)
	40.000-60.000	2,6	(1,2- 4,0)
	>60.000	1,7	(,0- 3,6)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	2,0	(1,1- 2,8)
	Zeer slecht tot redelijk	7,4	(4,7-10,2)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	3,2	(1,8- 4,6)
	Vroeger gerookt	4,1	(1,9- 6,3)
	Matige roker (<20)	2,6	(1,0- 4,2)
	Zware roker	6,1	(1,6-10,5)

7.6.3.3. Gebruik van diensten of voorzieningen door zestigplussers het afgelopen jaar (pc_old)

In de leeftijdsgroep 60 jaar en ouder geeft 22 % van de bevolking die niet in een rusthuis of verzorgingsinstelling verblijft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep gedaan te hebben op één of andere dienst voor bejaardenhulp. Hierbij is ook privé poetshulp inbegrepen. Vrouwen doen over het algemeen meer een beroep op voorzieningen voor bejaarden dan mannen : 25% tegenover 18%. Dit percentage stijgt ook in functie van de leeftijd. Beneden de 70 jaar gaat het om minder dan 14% van de bevolking, bij de 85-plussers bedraagt het 80%.

Het gebruik van voorzieningen voor bejaarden is hoger in de hoogste socio-economische klassen maar dit is vooral omdat deze veel vaker gebruik maken van privé poetshulp.

In tabel 7.6.7 worden de cijfers voor mannen en vrouwen voorgesteld naargelang de aard van de voorziening.

Tabel 7.6.7 *Zestigplussers die een beroep doen op een dienst of voorziening voor bejaarden (in % van totaal) naargelang de aard van de voorziening, Vlaams Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997*

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Poetshulp (privé)	8,0%	13,1%	10,8%
Poetshulp (dienst bejaardenhulp)	3,9%	8,7%	6,5%
Gezins- of bejaardenhulp	1,9%	5,3%	3,8%
Warme maaltijden	3,4%	2,4%	2,9%
Hulp van een dagcentrum	0,0%	0,3%	0,2%
Andere dienst voor bejaardenhulp	3,5%	1,0%	2,2%
Totaal	347	410	757

7.6.3.3.1 Privé poetshulp

13% van de vrouwen en 8% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op privé poetshulp. Dit percentage is relatief laag (5%) in de leeftijdsgroep 60-64 jaar maar bedraagt 33% bij de 85-plussers. Niet verwonderlijk is een duidelijke toename van het gebruik maken van privé poetshulp in functie van opleiding en het inkomen : in de hoogste inkomensklasse gaat het om 41% van de 60-plussers.

7.6.3.3.2 Poetshulp (dienst bejaardenhulp)

9% van de vrouwen en 4% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op poetshulp van een dienst bejaardenhulp. Het gebruik maken van poetshulp van een dienst bejaardenhulp stijgt met een dalende opleiding. In de 3 laagste opleidingsklassen en bij personen met een equivalent inkomen van het huishouden lager dan 30.000 BF is het percentage personen dat een beroep doet op een poetshulp door een dienst bejaardenhulp groter dan het percentage personen dat gebruik maakt van privé poetshulp.

7.6.3.3.3 Gezins- of bejaardenhulp

5% van de vrouwen en 2% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op een dienst gezins- of bejaardenhulp. Bij personen beneden de 80 jaar gaat het om minder dan 5% van de bevolking. In de leeftijdsgroep 80-84 jaar om 15% van de bevolking. Bij de 85-plussers bedraagt dit percentage 22%. Het aantal personen dat een beroep doet op deze voorziening is vooral klein in de hoogste inkomensklasse (minder dan 2%).

7.6.3.3.4 Warme maaltijden

2% van de vrouwen en 3% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op warme maaltijden aan huis. Het percentage stijgt in functie van de leeftijd. Het gebruik maken van warme maaltijden aan huis is het belangrijkste in de 2 laagste opleidingsklassen (16% bij diegenen zonder diploma, 6% bij diegenen met enkel een diploma lager onderwijs) en komt nauwelijks voor in de hoogste opleidingsklasse (slechts 0.2%).

7.6.3.4. Contact met de diëtist het afgelopen jaar (pc02\$02)

Het percentage personen dat aangeeft het afgelopen jaar een diëtist te hebben geraadpleegd bedraagt 1,6%. Bij vrouwen gaat het om 2% van de bevolking, bij mannen om 1%. Het percentage is het hoogst in de leeftijdsgroepen tussen 55 en 64 jaar waar het 3 % bedraagt.

7.6.3.5. Contact met arbeidsgeneeskundige diensten (pc02\$09)

16% van de werknemers en ambtenaren geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een arbeidsgeneeskundige dienst. Bij mannen bedraagt dit percentage 18%, bij vrouwen 14%. Het percentage is het hoogst in de leeftijdsgroep 35-44 jaar (21%).

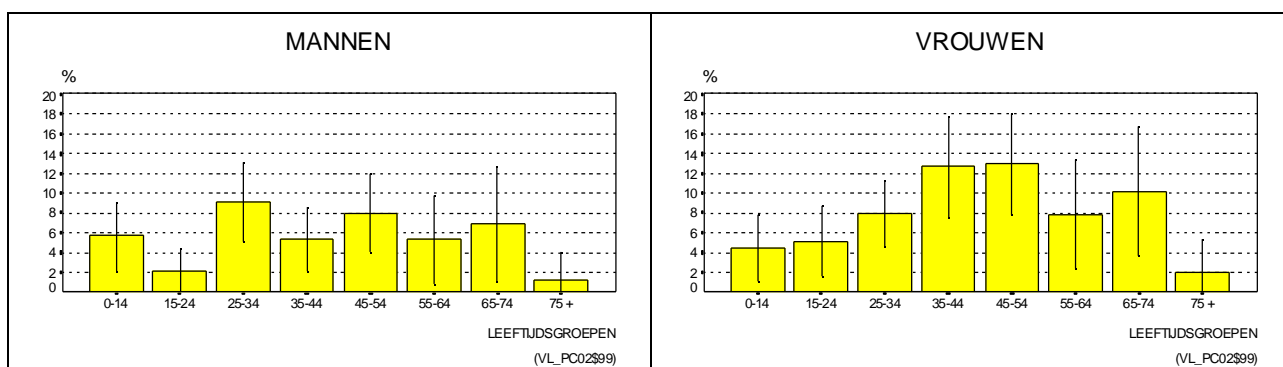
7.6.3.6. Alternatieve geneeskunde (pc\$99, pc_alt)

7% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een homeopaat, osteopaat, chiropractor of acupuncturist. Bij vrouwen gaat het om 9%, bij mannen om 6% van de bevolking. Dit verschil is echter niet significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.4). Afgezien van het lage percentage in de oudste leeftijdsgroep zijn de verschillen in functie van de leeftijd bij mannen niet zeer duidelijk. Bij vrouwen is het percentage dat aangeeft in het afgelopen jaar een alternatieve genezer te hebben gecontacteerd het hoogst in de leeftijdsgroep 45-55 jaar waar het 13% van alle vrouwen bedraagt (zie figuur 7.6.2).

In 45% van de contacten gaat het om een contact met een homeopaat, in 41% met een chiropractor of osteopaat, in 14% met een acupuncturist. Mannen gaan iets vaker naar de homeopaat, vrouwen raadplegen relatief frequenter de acupuncturist.

Anderhalf percent van de bevolking geeft aan de afgelopen 2 weken homeopathische geneesmiddelen te hebben gebruikt. Dit percentage is het hoogst in de leeftijdsgroep 65-74 jaar waar het 6% bedraagt.

Figuur 7.6.2 Personen die het afgelopen jaar contact had met een beoefenaar van de alternatieve geneeskunde (homeopaat, osteopaat, chiropractor, acupuncturist) (in % van totale bevolking) volgens leeftijd en geslacht, Vlaams Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997

Bespreking in functie van een aantal basiskennmerken

De proportie personen die het afgelopen jaar een contact hadden met een alternatief genezer stijgt sterk in functie van de opleidings- en inkomensklasse : in de laagste opleidings- en inkomensklasse is het respectievelijk 2 en 4%, in de hoogste respectievelijk 11% en 8%. Het verschil tussen het hoogste en laagste opleidingsniveau blijft significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.8). Het percentage personen die het afgelopen jaar een contact had met een beoefenaar van de alternatieve geneeskunde is hoger bij vroegere rokers dan bij rokers en personen die nooit hebben gerookt. Alleen het verschil met zware rokers is significant : 11% van de vroegere rokers hebben het afgelopen jaar een contact gehad met een alternatief genezer; bij rokers is dit slechts 3%. Er is een significant verband tussen het contacteren van een alternatief genezer en het hebben van een aandoening van het bewegingsstelsel. Mensen met een hart- of vaataandoening contacteren daarentegen minder vlug een alternatief genezer dan diegenen die dit niet rapporteren.

Tabel 7.6.8 Personen die een contact aangeven met een alternatief genezer tijdens het afgelopen jaar (in % van totaal), Vlaams Geest, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B. I.
GESLACHT	Man	5,8	(4,4- 7,2)
	Vrouw	8,1	(6,5- 9,8)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	1,1	(,0- 3,6)
	Lager	3,7	(1,7- 5,7)
	Lager secundair	5,8	(3,4- 8,2)
	Hoger secundair	4,7	(3,2- 6,1)
	Hoger	12,3	(9,6-15,0)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	5,2	(1,1- 9,4)
	20.000-30.000	4,5	(2,5- 6,4)
	30.000-40.000	6,3	(4,3- 8,3)
	40.000-60.000	8,8	(6,6-11,1)
	>60.000	7,0	(4,1- 9,9)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	6,7	(5,4- 8,0)
	Zeer slecht tot redelijk	11,7	(8,0-15,3)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	7,9	(6,0- 9,9)
	Vroeger gerookt	11,5	(8,0-14,9)
	Matige roker (<20)	6,7	(3,8- 9,6)
	Zware roker	2,9	(,4- 5,4)

7.6.4. Het Brussels Gewest

7.6.4.1. Contact met de kinesitherapeut tijdens het afgelopen jaar (pc02\$01)

15% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een kinesitherapeut. Dit is vaker het geval voor vrouwen (18%) dan voor mannen (12%). Het verschil is significant na standaardisatie voor leeftijd (zie tabel 7.6.9). Het percentage van de bevolking dat tijdens een periode van één jaar de kinesitherapeut raadpleegt stijgt in functie van de leeftijd. In de leeftijdsgroep boven de 75 jaar gaat het om 33% van de bevolking.

Bespreking in functie van een aantal basisvariabelen

De kans om het afgelopen jaar contact gehad te hebben met een kinesitherapeut vertoont in het Brussels Gewest een duidelijke samenhang met opleiding of inkomen. Er bestaat een significant verschil tussen de proportie personen die een contact aangeven met een kinesitherapeut tijdens het afgelopen jaar in de laagste opleidings- en inkomensklasse (respectievelijk 13% en 6%) en dezelfde proportie in de hoogste opleidingsklasse (respectievelijk 16% en 19%). Dit wordt nog duidelijker na standaardisatie voor leeftijd en geslacht. Een associatie met rookgewoonten wordt niet aangetoond. Personen die aangeven dat ze zich niet gezond voelen geven vaker aan een kinesitherapeut gecontacteerd te hebben tijdens het afgelopen jaar dan diegenen die zich gezond voelen : 23% tegenover 13%. Ook na standaardisatie voor leeftijd en geslacht is het verschil significant. Er is een significant verband met het rapporteren van een chronische aandoening van het bewegingsstelsel (OR 3,3). Een matige beperking van de lichamelijke activiteit verhoogt de kans op het contact met de kinesitherapeut niet. Bij een zware beperking is dit wel het geval (OR 2,0).

Tabel 7.6.9 Personen die het afgelopen jaar contact hadden met een kinesitherapeut (in % van de bevolking), gestandaardiseerd voor leeftijd en geslacht, Brussels Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B. I.
GESLACHT	Man	13,1	(10,4-15,8)
	Vrouw	16,7	(14,2-19,2)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	8,8	(4,4-13,2)
	Lager	9,4	(6,0-12,8)
	Lager secundair	13,2	(9,4-17,1)
	Hoger secundair	15,5	(11,7-19,4)
	Hoger	18,0	(15,1-20,9)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	6,9	(3,4-10,4)
	20.000-30.000	13,7	(9,9-17,5)
	30.000-40.000	16,6	(12,2-20,9)
	40.000-60.000	17,4	(13,8-20,9)
	>60.000	17,2	(13,1-21,3)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	14,6	(12,1-17,2)
	Zeer slecht tot redelijk	21,3	(17,0-25,5)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	14,5	(11,4-17,5)
	Vroeger gerookt	16,4	(12,5-20,4)
	Matige roker (<20)	18,5	(13,9-23,1)
	Zware roker	17,0	(10,7-23,4)

7.6.4.2. Contact met thuisverpleging tijdens het afgelopen jaar (pc02\$07)

In totaal geeft 2,4% van de bevolking in het Brussels Gewest aan het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op een thuisverpleegkundige. Er is geen significant verschil tussen mannen en vrouwen maar er zijn wel belangrijke verschillen in functie van de leeftijd. In de leeftijdsgroepen jonger dan 65 jaar gaat het om minder dan 3% van de bevolking, in de leeftijdsgroep van 65 tot 74 jaar om 5%, bij de 75-plussers bedraagt dit percentage 12%.

Bespreking in functie van een aantal basisvariabelen

Een samenhang tussen contact met thuisverpleging en onderwijs- en opleidingsniveau wordt niet waargenomen. Subjectieve gezondheid hangt wel samen met contacten met thuisverpleegkundigen : zij die zich gezond voelen rapporteren een contact met een thuisverpleegkundige in het afgelopen jaar in 1% van de gevallen. Bij diegenen die aangeven zich niet gezond te voelen bedraagt dit percentage 7%. Het verschil is significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.10). In het Brussels Gewest is er een significante samenhang tussen het rapporteren van een chronische aandoening van het bewegingsstelsel en een hoger gebruik van diensten voor thuisverpleging konden (OR2,6). Personen met meerdere chronische ziekten maken er echter niet meer gebruik van thuisverpleegkundigen dan mensen zonder chronische ziekte. Noch een matige beperking noch een zware beperking in lichamelijk activiteit zijn in het Brussels Gewest een significante predictor voor een verhoogde kans op het gebruik van een dienst thuisverpleging.

Tabel 7.6.10 Personen die een beroep deed op een dienst thuisverpleging in het afgelopen jaar (in % van de bevolking), gestandaardiseerd voor leeftijd en geslacht, Brussels Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B.I.
GESLACHT	Man	2,4	(1,1- 3,6)
	Vrouw	2,3	(1,3- 3,4)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	,8	(,0- 2,5)
	Lager	5,6	(3,0- 8,3)
	Lager secundair	4,6	(2,4- 6,8)
	Hoger secundair	1,7	(,5- 2,8)
	Hoger	1,5	(,5- 2,5)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	3,0	(,8- 5,3)
	20.000-30.000	2,6	(,7- 4,5)
	30.000-40.000	3,8	(2,0- 5,7)
	40.000-60.000	1,9	(,8- 3,1)
	>60.000	2,0	(,4- 3,5)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	1,1	(,3- 1,9)
	Zeer slecht tot redelijk	6,3	(3,7- 8,9)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	2,4	(1,0- 3,9)
	Vroeger gerookt	2,4	(,9- 3,9)
	Matige roker (<20)	4,8	(2,2- 7,3)
	Zware roker	4,1	(,9- 7,3)

7.6.4.3. Gebruik van diensten of voorzieningen door zestigplussers het afgelopen jaar (pc_old)

In de leeftijdsgroep 60 jaar en ouder geeft 25 % van de bevolking die niet in een rusthuis of verzorgingsinstelling verblijft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep gedaan te hebben op één of andere dienst voor bejaardenhulp. Hierbij is ook privé poetshulp inbegrepen. Vrouwen doen over het algemeen meer een beroep op voorzieningen voor bejaarden dan mannen : 29% tegenover 18%. Dit percentage stijgt ook in functie van de leeftijd. Beneden de 70 jaar gaat het om minder dan 17% van de bevolking, bij de 85-plussers bedraagt het 47%.

Het gebruik van voorzieningen voor bejaarden is hoger in de hoogste socio-economische klassen maar dit is vooral omdat deze veel vaker gebruik maken van privé poetshulp.

In tabel 7.6.11 worden de cijfers voor mannen en vrouwen voorgesteld naargelang de aard van de voorziening.

Tabel 7.6.11 *Zestigplussers die een beroep doen op een dienst of voorziening voor bejaarden (in % van totaal) naargelang de aard van de voorziening, Brussels Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997*

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Poetshulp (privé)	11,7%	17,6%	15,3%
Poetshulp (dienst bejaardenhulp)	1,0%	8,2%	5,4%
Gezins- of bejaardenhulp	4,4%	4,2%	4,3%
Warme maaltijden	3,9%	7,0%	5,8%
Hulp van een dagcentrum	1,0%	1,4%	0,6%
Andere dienst voor bejaardenhulp	1,4%	0,6%	0,9%
Totaal	295	374	669

7.6.4.3.1 Privé poetshulp

18% van de vrouwen en 12% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op privé poetshulp. Dit percentage is laagst (7%) in de leeftijdsgroep 64-69 jaar maar bedraagt 32% bij de 85-plussers. Niet verwonderlijk is een duidelijke toename van het gebruik maken van privé poetshulp in functie van opleiding en het inkomen : in de hoogste opleidingsklasse gaat het om 36% en in de hoogste inkomensklasse om 29% van de 60-plussers.

7.6.4.3.2 Poetshulp (dienst bejaardenhulp)

8% van de vrouwen en 1% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op poetshulp van een dienst bejaardenhulp. Het gebruik maken van poetshulp van een dienst bejaardenhulp vertoont geen gradiënt in functie van opleiding en inkomen. Op te merken valt wel dat in het Brussels Gewest in nagenoeg alle opleidings- en inkomensklassen - ook in de allerlaagste - het percentage personen dat een beroep doet op een poetshulp door een dienst bejaardenhulp kleiner is dan het percentage personen dat gebruik maakt van privé poetshulp.

7.6.4.3.3 Gezins- of bejaardenhulp

4% van de vrouwen en 4% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op een dienst gezins- of bejaardenhulp. Bij personen beneden de 80 jaar gaat het om minder dan 5% van de bevolking. In de leeftijdsgroep 80 en ouder jaar om 12% van de bevolking.

7.6.4.3.4 Warme maaltijden

4% van de vrouwen en 7% van de mannen (ouder dan 60 jaar) geeft aan tijdens het afgelopen jaar een beroep te hebben gedaan op warme maaltijden aan huis. Het percentage varieert in functie van de leeftijd hoewel het niet echt proportioneel toeneemt. Het gebruik maken van warme maaltijden aan huis komt in het Brussels Gewest vooral voor bij de hoogste inkomensklasse : 18% tegenover minder dan 6% in de andere inkomensklassen.

7.6.4.4. Contact met de diëtist het afgelopen jaar (pc02\$02)

Het percentage personen dat aangeeft het afgelopen jaar een diëtist te hebben geraadpleegd bedraagt in het Brussels Gewest 1,4%. Bij vrouwen gaat het om 2% van de bevolking, bij mannen om 1%. Het percentage is het hoogst in de leeftijdsgroepen tussen 45 en 54 jaar waar het 3 % bedraagt.

7.6.4.5. Contact met arbeidsgeneeskundige diensten (pc02\$09)

12% van de werknemers en ambtenaren geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een arbeidsgeneeskundige dienst. Bij mannen bedraagt dit percentage 13%, bij vrouwen 11%. Het percentage is het hoogst in de leeftijdsgroep 45-54 jaar (13%).

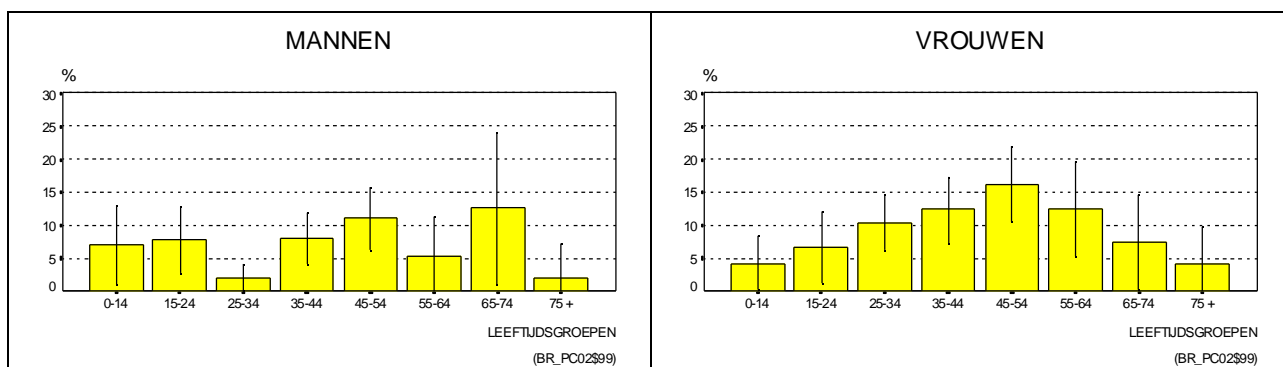
7.6.4.6. Alternatieve geneeskunde (pc\$99, pc_alt)

8% van de bevolking geeft aan het afgelopen jaar een contact gehad te hebben met een homeopaat, osteopaat, chiropractor of acupuncturist. Bij vrouwen gaat het om 10%, bij mannen om 7% van de bevolking. Dit verschil is echter niet significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.4). Afgezien van het lage percentage in de oudste leeftijdsgroep en de groep 24-35 jaar zijn de verschillen in functie van de leeftijd bij mannen niet zeer duidelijk. Bij vrouwen is het percentage dat aangeeft in het afgelopen jaar een alternatieve genezer te hebben gecontacteerd het hoogst in de leeftijdsgroep 45-54 jaar waar het 16% van alle vrouwen bedraagt (zie figuur 7.6.3).

In 41% van de contacten gaat het om een contact met een homeopaat, in 44% met een chiropractor of osteopaat, in 15% met een acupuncturist. Mannen gaan iets vaker naar de homeopaat, chiropractor of osteopaat, vrouwen raadplegen relatief frekwenter de acupuncturist.

Anderhalf percent van de bevolking in het Brussels Gewest geeft aan de afgelopen 2 weken homeopathische geneesmiddelen te hebben gebruikt. Dit percentage is het hoogst in de leeftijdsgroep 55-64 jaar waar het 3% bedraagt.

Figuur 7.6.3 Personen die het afgelopen jaar contact had met een beoefenaar van de alternatieve geneeskunde (homeopaat, osteopaat, chiropractor, acupuncturist) (in % van totale bevolking) volgens leeftijd en geslacht, Brussels Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997

Bespreking in functie van een aantal basiskennmerken

De proportie personen die het afgelopen jaar een contact hadden met een alternatief genezer is vooral belangrijk in de 2 hoogste opleidings- en inkomensklassen. Het verschil tussen het hoogste en laagste opleidingsniveau blijft significant na standaardisatie voor leeftijd en geslacht (zie tabel 7.6.12). Het percentage personen die het afgelopen jaar een contact had met een beoefenaar van de alternatieve geneeskunde is in het Brussels Gewest lager bij zware rokers dan in de andere categorieën en dit na standaardisatie voor leeftijd en geslacht. In het Brussels Gewest is er geen significant verband tussen het contacteren van een alternatief genezer en het hebben van een aandoening van het bewegingsstelsel. Mensen met een hart- of vaataandoening contacteren minder vlug een alternatief genezer dan diegenen die dit niet rapporteren.

Tabel 7.6.12 Personen die een contact aangeven met een alternatief genezer tijdens het afgelopen jaar (in % van totaal), Brussels Geest, Gezondheidsenquête, België, 1997

		PROPORTIE (%)	95% B.I.
GESLACHT	Man	7,1	(5,1- 9,2)
	Vrouw	9,4	(7,5-11,4)
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	4,6	(,8- 8,5)
	Lager	2,6	(,7- 4,5)
	Lager secundair	6,1	(3,4- 8,8)
	Hoger secundair	5,7	(3,6- 7,9)
	Hoger	12,9	(10,5-15,4)
EQUIVALENT INKOMEN (BFR)	< 20.000	3,9	(1,1- 6,8)
	20.000-30.000	5,7	(3,4- 8,0)
	30.000-40.000	6,4	(3,9- 8,9)
	40.000-60.000	11,3	(8,3-14,3)
	>60.000	10,5	(7,2-13,8)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	8,2	(6,4-10,0)
	Zeer slecht tot redelijk	11,9	(8,1-15,7)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	11,0	(7,6-14,4)
	Vroeger gerookt	11,5	(8,1-14,9)
	Matige roker (<20)	9,0	(5,9-12,1)
	Zware roker	2,5	(,7- 4,2)